І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

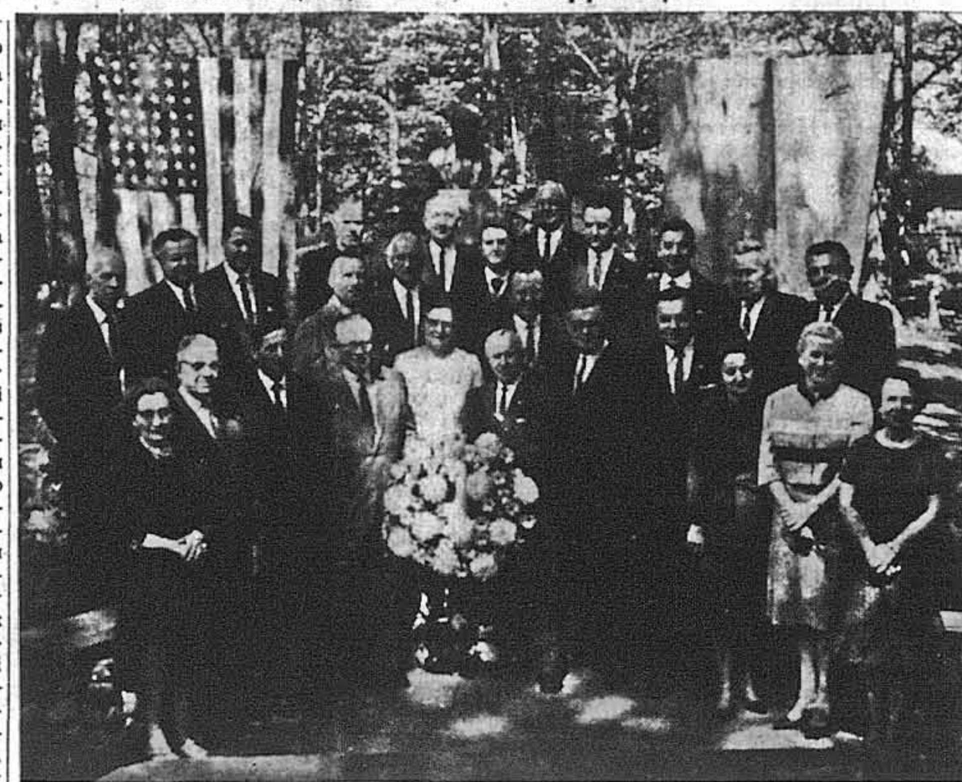
РІК LXXI. Ч. 99. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го ТРАВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 26, 1964 No. 99. VOL. LXXI.

РОБІТНИЧІ СПІЛКИ ПІСЛЯ ЗАНЕПАДУ ПОЧИНАЮТЬ ЗРОСТАТИ

Вашингтон. — Статистичне бюро Департаменту Праці опублікувало статистичні дані, з яких виходить, що число членів в робітничих спілках від 1962-го року починає збільшуватися, бо від 1957-го до 1961-го воно виявляло знижкову тенденцію. Докладні дані про цей рух членства в робітничих організаціях будуть опубліковані в найближчому числі „Ди Монтлі Лейбор Рівю". З опублікованих чисел виходить, що число зорганізованого робітництва в 1956-му році виносило 17 490 000. Але після того року, за малими вимками в 1958 і 1959 років, коли число зорганізованих робітників збільшилося було тільки на 28 000, робітничі організації виявляли щораз менше число свого членства і в 1961-му році зареєстрованих членів було тільки 16 303 000. Цей стан був тим сумніший для робітничих організацій, що число робітництва щороку збільшувалися, бо на ринок виходили нові річники, які закінчили школи. Це число зорганізованого робітництва було надто мале в порівнянні з числом робітних сил, які були затруднені, і яких було понад 60 000 000. В 1962-му році число членів збільшилося на 283 000 і становило 16 586 000. І той 1962-ий рік був роком, який припинив тенденцію зменшування зорганізованої робітничої сили то почав добу росту. Покищо не є це великий ріст, і перед проводом робітничих організацій багато ще праці, щоб в рядах зорганізованих робітничих сил, знайшлися, головним чином, так звані білокомірцеві робітники, число яких в останніх роках значно збільшується внаслідок того, що змеханізована праця в фабриках вимагає освічених працівників. Але ті білоковнірцеві робітники становлять теер понад 20 000 000 в різних промислах та установах. На збільшення членства в 1962-му році мало вплив те, що до робітничих організацій приєдналися працівники урядових аґенцій, а робили це вони тому, що покійний президент Кеннеді видав був зарядження, згідно з яким федеральні працівники дістали право бути членами робітничих спілок. Але робітничі провідники свідомі того, що малий ріст членства в 1962-му році в їхніх організаціях не дозволяє їм на те, щоб бути вдоволеними, бо число зорганізованих членів в робітничих спілках в порівнянні з числом затруднених є менше від 25 відсотків робітних сил країни.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ЗАКІНЧИВ СВОЇ РІЧНІ НАРАДИ СХВАЛЕННЯМ РЕЗОЛЮЦІЙ ТА АСИГНУВАННЯМ $13,000 НА НАРОДНІ ЦІЛІ

Союзівка, Кергонксон. — Головний Уряд Українського Народного Союзу закінчив на цій своїй оселі в Кетскильських горах свої річні наради минулої п'ятниці, 22-го травня 1964-го року, в полудневих годинах, схваливши ряд резолюцій і постанов для дальшого розвитку УНСоюзу та для добра українських спільнот в ЗДА і Канаді і для добра українського народу та асигнувавши суму $13 000 з Народного Фонду на різні добродійні, виховні і подібні цілі. Перед закінченням нарад і схваленням резолюцій продовжувалися ще започатковані попереднього дня дебати над новими справами, що включали такі справи, як запропонований головним контролером П. Пуцилом плян збільшення кількости членства УНС до 100 000 перед черговою конвенцією, що — як уже інформовано — має відбутися в Шикаґо в травні 1966-го року, винагорода секретарям Відділів і організаторам за успіхи в організаційній праці, видавничі справи, дальше пристосування до потреб і вимог громади вакаційної оселі Союзівки, поширення спортової активности серед членства УНСоюзу та багато інших. Створено окрему комісію, яка складається з членів Головного Екзекутивного Комітету і представників Головної Контрольної Комісії та Головної Ради для перевірки можливостей остаточного здійснення багатьох попередніх ухвал та придбання чи побудови відповідного нового приміщення для канцелярії УНСоюзу. Ствердивши факт, що Союзівка впродовж літнього сезону вже не може примістити багатьох, які хотіли б скористати з її вакаційно - відпочинкових удогіднень. Головний Уряд рекомендував Екзекутивному Комітетові перевірити можливість добудови нових приміщень. Рішено також, щоби у майбутньому розподіл всіх асиґнувань з Народного Фонду на виховні цілі передати Стипендійній Комісії. В загальних резолюціях, які будуть опубліковані в наступному числі „Свободи", з'ясовано становище УНСоюзу в найважливіших сучасних проблемах українців у ЗДА і Канаді та на рідній землі, як і проблемах їхніх країн і їхнього народу. В окремій резолюції Головний Уряд УНС закликає все своє членство до масової участи у відкритті пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні 27-го червня цього року. Річні наради Головного Уряду протоколував асистент головного секретаря Володимир Сохан. Закрив наради коротким словом головний предсідник Йосип Лисогір, дякуючи всім членам Головного Уряду за труд і уважливість та стверджуючи, що в звітовому часі УНСоюз зробив новий могутній крок уперед у головних ділянках своєї активности: організаційній, господарській та культурно - видавничій, створивши цим нові корисні передумови для дальшого розвитку. Спонтанно-традиційним співом українського національного гимну „Ще не вмерла Україна" закінчено й цьогорічні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ під час цьогорічних нарад, що відбулися на „Союзівці" в тижні від 18-го до 22-го травня включно. Наради започатковано короткою церемонією, віддавши поклін найбільшому Синові України Тарасові Шевченкові у 150-річчя з дня його народження. Під час церемонії покладено вінок живих квітів біля пам'ятника Шевченкові на цій оселі та відспівано „Заповіт", який опісля ще продеклямовано в українському оригіналі та англійському перекладі. На фото, зняте біля пам'ятника Шевченкові під час церемонії, видно погруддя Шевченка на високому п'єдесталі. Пам'ятник виконав світової слави український скульптор Олександер Архипенко. Біля пам'ятника в першому ряді (зліва) стоять: головні радні Олена Штогрин, Дмитро Шмагала і Богдан Зорич, гол. контролер Іван В. Іванчук, гол. радна Марія Демидчук, гол. контролер Володимир Коссар, а за ним гол. контролер Петро Пуцило, дальше головні радні Богдан Мельник, Тарас Шпікула, Осипа Олінкевич, Олена Олек і Анна Чопик. У другому ряді (зліва), за гол. контролером І. Іванчуком, стоять головні контролери Іван Кокольський і д-р Володимир Галан та заступниця гол. предсідника Анна Герман. У третьому ряді (зліва) стоять: ред. Антін Драган, головні радні Василь Гузар і Мирон Куропась, заступник гол. предсідника Степан Куропась, головний предсідник Йосип Лисогір, гол. касир Роман Слободян, головний секретар Ярослав Падох, гол. радний Іван Одежинський, обласний організатор Володимир Гірняк та гол. радний Ярослав Гук. Немає на фотознімці головного радного Андрія Джули, який брав участь в нарадах, та зайнятих у тому часі управителів „Союзівки" Данила Слободяна і Володимира Кваса, які під час нарад складали свої звіти та відповідали на запити в дискусії над їх звітами.

ДЖАНСОН ПОРУЧАЄ ТІСНІШІ ЗВ'ЯЗКИ З САТЕЛІТАМИ МОСКВИ

Лексінґтон, Вірджінія. — Президент Джансон, промовляючи 23-го травня під час відкриття Дослідної Бібліотеки ім. Джорджа С. Маршалла, заявив, що він буде діяти в тому напрямі, щоб „вибудувати мости через ту прірву, яка нас відділяє від Східньої Европи". Президент пригадав, що ЗДА зобов'язалися „покористуватися кожним мирним засобом, щоб співпрацювати з нашими приятелями й союзниками, щоб вся Европа могла об'єднатися в з'єднане суспільство волі". В цій справі склав був заяву покійний президент Кеннеді 26-го червня 1963-го року в Берліні, а президент Джансон зобов'язався в тому дусі діяти, промовляючи у Військовому Інституті стейту Вірджінії в Лексінґтоні. Президент з'ясував в цій промові своє становище до членів совєтського бльоку, до так званих сателітів СССР. На параді в цьому Військовому Інституті були ще колишній президент Д. Д. Айзенгавер і генерал Омар Н. Бредлі — обидва колишні командати під зверхністю генерала Маршалла. Колишній президент Гаррі С. Труман прислав свою промову, бо особисто не міг прибути у зв'язку з недугою. Президент Джансон сказав, що ті мости, про які він говорить, це „збільшена торгівля з совєтськими сателітами, збільшена виміна ідеями та більше число відвідувачів і більша гуманітарна допомога". Президент хоче застосувати щось у роді колишнього пляну Маршалла на Східню Европу, щоб ті европейські країни могли мати більшу можливість вибирати собі форму влади, і щоб всі ті країни „наблизились до мирного співжиття зі своїми сусідами". Президент Джансон, подібно як і покійний президент Кеннеді, заявив, що ЗДА вже не уважають східньоевропейські країни за безрадне знаряддя СССР. Це значить, що ЗДА стоять тепер на такому становищі, на якому вони стояли тоді, коли пропонували Плян Маршалла східньоевропейським державам. Тоді цю пропозицію прийняла була тільки Чехо-Словаччина, але вона під тиском СССР мусіла в 1947 році зрезиґнувати з неї.

За найпершими коментарями — ЗДА переконані, що східньоевропейські сателітські країни відриваються з-під диктату Москви у зв'язку з московсько-пейпінґським конфліктом. За найкращий доказ на це вбачають у рішучому спротиві Румунії піддатися диктатові Москви, яка хоче зберегти Румунію в характері хліборобської країни і постачальника нафтової руди — та годі. Ті самі тенденції буцімто існують в Чехо-Словаччині і на Мадярщині. Зате американсько-польські взамини погіршились внаслідку активної допомоги, що її Польща дає ляоським і в'єтнамським комуністам, саботуючи працю Міжнародної Контрольної Комісії, членом якої є Польща.

Комісія Способів і Засобів підготовляє компромісовий проєкт про медичну допомогу

Вашинґтон. — В Палатній Комісії Способів і Засобів знов почали обговорювати компромісовий проєкт про медичну і шпитальну допомогу для старших осіб. Цей компромісовий проєкт був вже обговорюваний в 1960-му році, але тоді його відкинули, бо Комісія, під проводом конґресмена - демократа Вілбура Д. Міллса з Аркенсо підтримала законопроєкт Міллса і покійного сенатора - демократа Роберта Р. Керра, який ухвалив Конґрес, і який обов'язує й досі. Згідно з новим законопроєктом, емерит мав би право вибирати, чи він хоче мати безплатну медичну опіку, чи збільшену старечу пенсію на 5 чи 6 відсотків, згідно з теперішнім законом про соціяльне забезпечення. Медична й шпитальна опіка мала б бути в такому виді, в якому вона запляновaна в урядовому законопроєкті, на який не хоче погодитися Палатна Комісія Способів і Засобів, бо її 25 членів в більшості є проти того, щоб медична допомога була в рямках соціяльного забезпечення. Компромісовий плян медичного забезпечення згідно з новим компромісовим пляном виносив би стільки, скільки мав би коштувати урядовий законопроєкт. Але немає великого оптимізму в цій справі, бо уряд президента Джансона вже кілька разів заявляв, що медично-шпитальна опіка повинна відбуватися в рямках соціяльного забезпечення.

Близько 300 забитих і 500 поранених на футбольному грищі в Перу

Ліма, Перу. — Під час футбольних змагань між командами Перу й Арґентини за першість і право поїхати на Олімпійські Ігрища до Японії, виникло заворушення й паніка, що принесли близько 300 жертв вбитих та щонайменше 500 поранених глядачів. Заворушення виникло тоді, коли суддя-уруґваєць уневажнив ворота, які здобула команда Перу на дві хвилини перед кінцем гри і ними вирівняла вислід на нерішену 1:1. Розлючені глядачі-перуанці кинулися на футбольне грище, розпочалася бійка. Поліція, щоб припинити безладдя, вдалася до палиць, а потім і сльозоточивих гранат, що викликало ще більшу паніку. Обом командам і судді вдалося щасливо вийти з поля гри. Але у висліді бійки й паніки 45-тисячного натовпу на грищі залишилося багато забитих і поранених, так що в місцевих шпиталях не вистачило місця для потерпілих. Розбурханий натовп перевернув на вулицях міста більше як 10 авт та підпалив їх. Користуючись загальним замішанням, злочинці повитягали в багатьох забитих документи і гроші.

Ліґа Української Молоді відбула на Союзівці свій спортовий здвиг

Союзівка, Кергонксон. — Упродовж минулого кінця тижня, починаючи від п'ятниці 22-го травня — зараз після закінчення річних нарад Головного Уряду УНС — і кінчаючи в неділю, 24-го травня ввечері, ця оселя УНСоюзу була вщерть переповнена членами Ліґи Української Молоді Північної Америки, що відбувала тут свій уже традиційний спортовий здвиг. Про подробиці цього здвигу — в наступному числі „Свободи".

● **Окружний суддя** в Далласі Джо Б. Бравн виявив, що лікарі психіятри лікують вбивника Лі Гарві Освалда — Джека Л. Рубі як умово недужу людину. Сподіваються, що суд вирішуватиме справу божевілля Джека Рубі. Рубі був засуджений до смертної кари. Коли суд вирішить, що Рубі є божевільний, то смертна кара не буде виконана.

ЗДА перестерігають комуністів проти провокування великої війни

Вашингтон. — Війна в Південному В'єтнамі „може бути поширена, якщо комуністи будуть вперто триматись свого шляху аґресії" — заявив державний секретар Дін Раск в минулу п'ятницю 22 травня на форумі Американського Інституту Права. Він потвердив заяву американського амбасадора при Об'єднаних Націях Адлея Стівенсона з попереднього дня, що „ми не залишемо народів, які намагаються зберегти свою незалежність і волю" і для підкреслення ваги цієї своєї заяви, закінчив свою промову закликом: „Це сиґнал, що його повинні з найбільшою увагою читати в інших столицях, особливо в Ганой і Пейпінґу. Однаково для Ляосу, як В'єтнаму є проста розв'язка миру: залиште своїх сусідів в спокої". Раск знову рішуче відкинув пропозицію Камбоджі, Совєтського Союзу і Франції, щоб скликати нову 14-членну міжнародну конференцію для справ Південної Азії, звернувши увагу, що Женевська конференція з 1962 року зробила максимум, що можна зробити, встановивши незалежність, неподільність і невтральність Ляосу. Проте „ще не висохло чорнило на тому договорі, як Північний В'єтнам його порушив", висилаючи своє військо проти Південного В'єтнаму і Ляосу. Раск говорив просто про аґресію, якої комуністи допускаються в Ляосі і Південному В'єтнамі, натаврувавши Північний В'єтнам як також його активного протектора Комуністичний Китай, як безпосередніх винуватців, а далі Совєтський Союз, який „не хоче або не може" вплинути на занехання тамошньої комуністичної аґресії, і Польщу, яка внеможливлює діяння Невтральної Міжнародної Комісії в Південній Азії.

● **У Варшаві** засуджено на 15 років в'язниці Марію Крибус за шпигунство в користь Америки. Марія Крибус працювала, як телефоністка в Кендзєжині, і ніби-то зрадила американцям усі подробиці про тамошню фабрику хемікалій.

● **Західньо - берлінський посадник** Віллі Брандт запросив одного з найбільш відомих лідерів американських муринів, духовника д-ра Мартіна Лютера Кінґа, щоб той відкрив 13-го вересня цього року культурний фестиваль у Західньому Берліні.

Ситуація в Ляосі погіршилась — не виключають вислання військ

Вієнціян. — Комуністичне „приватне" військо руху Патет Ляо продовжувало свій наступ витиснувши невтральне військо уряду з решток Долини Жарр. Командант державно - невтрального війська, генерал Конґ Ле прибув у цивільному вбранні до столиці Ляосу Вієнціяну та конферував з невтральним прем'єром Суванною Фумою, як також двома правими генералами, що їх військо має під своїм впливом Вієнціян і околицю. Прем'єр Суванна Фума заявив, що він звернеться за допомогою до ЗДА, Британії і Франції, але в столицях тих держав не отримано ще офіційного звернення з просьбою допомогти Ляосові проти комуністичної аґресії. Прем'єр сусіднього Сіяму був на інспекції кордонної смуги, але також ще не просив офіційно Америку поспішити з допомогою. Зате на водах В'єтнаму появився американський літаконосець з 2,000 вояками морської піхоти, а на морсько-летунській американській базі в Окінава помітна метушня, як приготування до відпливу кораблів і відлету літаків. В Ляосі схоплено в полон двох комуно - китайських старшин: їх схоплення потверджує оскарження, що комуністичний Китай активно сприяє аґресії збоку Північного В'єтнаму проти Ляосу і Південного В'єтнаму.

Еспанія маніфестує свою збройну силу, здвигнену завдяки ЗДА

Мадрид. — Голова еспанської держави Франсіско Франко перевів в минулу неділю 24 травня ц. р. найбільший за свого 25-річного урядування показ збройної сили, збудованої головно завдяки доставам зброї від ЗДА. В дефіляді брало участь 13.000 війська. Публічно вперше показано різні роди важкої і легкої зброї, як також різні типи військового летунства. За спиною генерала Франка стояв князь Хуан Карльос, внук останнього еспанського короля Альфонса XIII, а дружина князя, княжна Софія, донька королівської грецької пари, сиділа в льожі поруч з дружиною генерала Франка. Публічне заманіфестування Франсіска Франка з князем Хуаном Карльосом коментатори вважають за ще один доказ, що понад 70-літній голова еспанської держави рішений відновити еспанську монархію з Хуаном Карльосом, як найближчим королем. ЗДА дали Еспанії за останніх 11 років кругло 600 мільйонів долярів в зброї і виряді. Недільний параді придивлявся мільйон еспанців, а дальші мільйони стежили за нею на телевізорах.

В АМЕРИЦІ

● **Американський Леґіон,** який об'єднує три мільйони членів, домагається, щоб Конґрес ухвалив поправку до конституції, яка дозволяла б на молитву в публічних школах. Представник Леґіону Деніл О'Коннор заявив, що члени його організації підтримають масові протести проти рішення Найвищого Суду ЗДА в справі молитви, коли Конґрес не вирішить цієї справи.

● **Департамент Оборони** і Летунство відмовилися скласти заяву в справі нової зброї проти штучних сателітів, що нібито випробовується на острові Джанстона на Пацифіку. Департамент Оборони каже, що вістки про цю нову протиракетну зброю можуть походити зі статті, що була надрукована в журналі „Міссайлс енд Ракетс" з 11-го травня, і в якій писалося, що ракета підсилювач „Тор" та екіпаж „Еджіна" мали б бути використовувані до поборювання ворожих ракет і сателітів.

● **Секретар оборони** Роберт МекНамара, промовляючи на прийнятті Ради Крайової Індустріяльної Конференції в готелі Валдорф - Асторія в Ню Йорку, заявив, що зменшеня американської військової допомоги закордонним заприязненим державам знівечило б цілий оборонний американський плян. Коли Конґрес зменшує американську військову допомогу закордонним державам, тоді одночасно повинен збільшувати видатки на оборону ЗДА, казав секретар оборони.

● **Оскаржений аґент Секретної Служби** Абрагам Болден із Шикаґо в тому, що він хотів продати за $50.000 таємні урядові документи, бороничться тим, що його переслідується за те, що він плянував виявити Комісії Воррена, як аґенти Секретної Служби занедбували свою охорону покійного президента Кеннеді. Прокуратор Генреген назвав твердження Болдена „фантастичним".

Що не подобається „Радянській Культурі"

„Репертуар ґастролюючих театрів в основному відображує національний характер сценічного мистецтва України. З 6.000 показаних минулого літа на ґастролях вистав — це п'єси української клясики та сучасних українських авторів... Деякі театри надто захоплюються українською клясикою, мало показують творів сучасних авторів". Автор замітки, Л.Павленко — керівник відділу Укрконцерту, робить донос на український Театр м. Рівного: „Із одинадцяти п'єс — на сучасну тему було тільки три"... („Радянська Культура" з 17 травня).

Де їх узяти?

„Йдеться про постачання колгоспам і радгоспам необхідних матеріялів і с-г інвентаря. Наприклад, борін. Ну, як може хлібороб обійтись без цього дуже простого реманенту? «А де його взяти?" Про те, де взяти, де купити сівалки, плуги, борони, культиватори, обладнання для колгоспної кухні, збрую для коней і т.п. запитує читачів „Радянської України" з 17 травня не звичайний собі селянин, а В.Клім'ятов — секретар парткому Кримської обасти.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ
(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

Доїльні апарати — зайвий клопіт

Бідкаючись, що в багатьох колгоспах України лежать і ржавіють апарати для механічного доєння корів, „Радянська Україна" з 17 травня сама ж пояснює, чому жінки воліють доїти корів ручно: „Аґреґати погано видоюють молоко..., корови дають мало молока, яке неважко й руками видоїти, треті посилаються на відсутність електроенерґії. Я вважаю, що в багатьох колгоспах доїльні аґреґати не мали успіху ще й тому, що при переході на механічне доїння оплата праці доярок часто зменшувалась". В кінці статті — заперечення правди: „Кожен має свою причину, тоді як вона в усіх випадках одна: недбалість, неувага до механізмів"...

Народна Консерваторія в Києві

Вже два роки існує в Києві справді незвичайний заклад —Народна Консерваторія, де всі 130 викладачів і професорів музики та співу навчають безкоштовно талановиту молодь і старших на семи факультетах. Справді велика любов до мистецтва зігріває цих діячів. Надзвичайно багато кандидатів на композиторський відділ так, що четверо композиторів не встигають давати всім лекції. „Молодь України" з 17 травня повідомляє про звертання до Спілки Композиторів України і до Консерваторії, щоб вони допомогли, однак усі заклики дотепер „залишилися без відповіді".

Хрущов — літературознавець

„Останніми роками особливо великий вклад у розвиток ленінського вчення про партійність літератури вніс М. С. Хрущов. У ряді своїх виступів він переконливо показав, що комуністична партійність є першоосновою соціялістичного реалізму"... (Харківський місячник „Прапор", ч.4).

У СВІТІ

● **Західні обсерватори в Еспанії** твердять, що кубинський диктатор Фідель Кастро заходиться, щоб Еспанія перейняла на себе ролю посередника в американсько - кубинському спорі. Хоч еспанський режим Франсіска Франка діяметрально супречний режимові Кастра і хоч в Еспанії комуністи стоять поза законом, проте Еспанія зберігає добрі взаємини з Кубою і недавно навіть переговорювала про продаж Кубі кораблів.

● **Нікіта Хрущов** переїхав в четвер минулого тижня з столиці Об'єднаної Арабської Республіки (Єгипту) Каїро до Александрії, до колишнього палацу короля Фарука над Середземним морем. Хрущов втомився різними церемоніями, прийняттями і нарадами і рішив цілих три дні відпочивати в Александрії. На минулу неділю приїхав ще раз до Каїро, а в понеділок 25-го травня закінчив 16-денні відвідини і відлетів до СССР.

● **До Фінляндії** перевезено літаком тіло 22-річного фінського вояка, Югані Матікайнена, який згинув на Кіпрі в рядах міжнародного війська Об'єднаних Націй, коли його невеличкий військовий відділ наближувався під вечір до села, в якому були укріплення турків. Турки виправдуються, що фіни не зупинились на оклики й марширували далі, а серед глибокого сумерку, не видно було, хто саме йде. Фінські вояки твердять, що труки стріляли всупереч окликам, що це йде відділ Об'єднаних Націй.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Неясна політика ЗДА в Азії

Історики погоджуються, що якби Гітлер знав, що З'єднані Держави виступлять проти Німеччини, то він ніколи не розпочинав би другої світової війни і відраджував би Японії провокувати Америку. Північну Корею озброїли і підштовхнули до війни Москва і Пейпінґ тільки тому, що не вірили, що ЗДА активно спротивляться аґресорові. Недобре діється, коли неясна політика дозволяє, щоб „розпливались" і мовчки ліквідувались раніші політичні напрямні. За яскравий приклад може служити мовчазна відмова Америки від проголошеної 1823-го року доктрини Монро: якби Москва знала, що Америка дійсно буде строго додержуватись цієї доктрини, вона ніколи не зважилася б вислати своє військо на Кубу. І навпаки, — коли Москва переконалась, що ЗДА дійсно рішені воювати за Берлін, вона перестала шантажувати Захід „сепаратним миром" з Східньою Німеччиною та припиненням доступу до Західнього Берліну. Але пасивна постава Америки під час заворушень у Східній Німеччині, революції на Мадярщині і здвигнення внутрішньоберлінського муру захитала певність французького президента де Голя, чи ЗДА поспішать Европі з допомогою всією своєю збройною силою у випадку совєтської аґресії.

Тому добре сталося, що американський Уряд устами Стівенсона заявив в минулий четвер на Раді Безпеки Об'єднаних Націй, що ЗДА поспішать з допомогою кожній вільній південноазійській країні, яка буде загрожена аґресією і проситиме допомоги. Все ж, виправдуючи допомогу, уділювану Південному В'єтнамові в його боротьбі проти комуністичних партизанів, американський уряд не поставив крапок над „і": чому ЗДА дає Південному В'єтнамові тільки половинчату й поверховну допомогу, бо не висилає туди ані своїх бойових частин, ані модерної зброї? Чому ЗДА не вдаряють в дійсного спричинника тамошньої війни — в Північний В'єтнам? Чи ЗДА будуть далі обмежуватись тільки словесними протестами та закликами до Пейпінґу, робленими за посередництвом Лондону, щоб Пейпінґ вирікся свого північно - в'єтнамського сателіта і відмовився від завоювання Ляосу, — чи готові виступити проти тамошньої комуністичної аґресії збройно?

На всі ці запити Адлей Стівенсон не дав ясної відповіді. Що більше, він дуже делікатно відповідав на нахабну скаргу Камбоджі, зголошену до Ради Безпеки проти ЗДА, як нібм порушника її суверенної території, і, хоч вказав на Північний В'єтнам і комуністичний Китай, як на дійсних винуватців, що Камбоджа не може користуватись повною недоторкальністю і невтральністю, не закинув Камбоджі того, що віддавна ствердила вся західня преса: що Камбоджа свідомо й пляново дозволяє комуністичним ватагам користати з її території, як безпечного пристановища і випадної бази проти Південного В'єтнаму. Вашинґтон раз-у-раз підкреслює, що він хоче, щоб були збережені постанови Женевської конференції про невтральність Ляосу. Але те бажання не має практичної вартости, коли Пейпінґ і Ганой, які підписали в 1962 році Женевський договір, зламали його і переводять там очевидну аґресію. Яка ж політика Америки в обличчі такого дійсного стану? Найперші американські коментарі кажуть, що Уряд „залишає собі відкриті фірточки". Історія вже не раз доказала, що зовнішні буруни можуть затріскувати такі фірточки, коли власник задовго вагається і не рішається, що властиво діяти...

Зудар двох імперіялізмів

Нині в 90 країнах світу існують більші чи менші компартії. Сталінська Москва диктувала їм усе. Коли ж якась компартія наважувалася зробити найменший крок з власної ініціятиви, тоді сибірська пурґа - чистка проріджувала її лави, або ж провідників везли в Москву „лікуватись" і, — як Чойбалсана із Зовнішньої Монголії, — дорізали там на операційному столі. Хрущовська Москва натрапила на спротив. Ідеологічні накази й економічний грабунок, традиційні для російської політики, почали вдаватись не всюди: спочатку Юґославія, а потім Альбанія поставили московському „повелителеві" певний спротив. Не від того, здається, й Румунія, котрій аж ніяк не подобається тенденція Москви зробити з тієї країни постачальника кукурудзи та сирої нафти. Обурився й Китай хоча б тим, що — „ціни на багато товарів, куплених нами в Совєтському Союзі, були значно вищі від цін на світовому ринку" (з листа ЦК компартії Китаю з 7 травня). Після довголітніх втручань інших народів у справи Китаю, багатьох понижень, включно з відірванням царською Росією частини території — у китайському народі наростає почуття власної гідности, національна свідомість, гордість за свою багатовікову культуру, історію. Тому, коли совєтські „фахівці" в Китаї почали показувати свою приналежність до „великого русского народа", в якого всі мають вчитися і перед яким всі мають плазувати, — тоді Пейпінґ відчув себе ображеним національно. Хоча совєтських фахівців з Китаю Москва стягнула, в названому листі китайці пишуть іронічно: „Якщо вам буде потрібно китайських фахівців, ми радо пришлемо їх".

Діставши відсіч, Москва почала скидати свою вину на китайців. У журналі „Коммунист", органі ЦК КПСС, за травень, у статті „Пролетарський інтернаціоналізм — прапор трудящих усіх країн і континентів", сказано: „Діячі з Пейпінґу намагаються диктувати комуністичним партіям, яку саме політику вони повинні проводити всередині своїх країн... „Рука Москви" і „жезл Москви" — ось тези, що запозичають один в одного китайські та імперіялістичні пропаґандисти, твердячи, начебто компартії в капіталістичних країнах не є патріотичною, національною силою". І далі з цього ж „Коммуниста": „Пейпінґське радіо передає російською мовою матеріяли, які містять прямий заклик до боротьби проти КПСС і радянського уряду!" Занепокоєна Москва й тим, що Китай щодалі частіше нагадує про загарбані Росією його землі, тепер у складі СССР. Отож не ідеологія, а національні та імперіялістичні інтереси беруть гору. Одна проти одної стали „братні компартії", що представляють, з одного боку, китайський націоналізм у чужій комуністичній сорочці, а з другого — московський шовінізм - расизм, що ненавидить всі інші нації й раси крім своєї.

Суть Москви зрозуміли краще тепер групи членів компартій Бельгії, Бразилії, Англії, Австралії, Цейльону та ін. „Коммунист" з тривогою пише, що КПКитаю постачає їм „гроші, друкарські варстати, розповсюджує по всьому світі фракційні матеріяли"... З наказу Кремлю всі партійні філії в республіках СССР виголошують нині „вірнопідданчі заяви". Так, у „Заяві уряду Туркменської ССР", надрукованій у „Правді" з 10-го травня, партія й „уряд" колоніяльної Туркменії, пригніченої національно й соціяльно Росією, сказано: „Висловлюючи волю свого народу, уряд Туркменської ССР гнівно засуджує націоналістичну і расистську політику Китайської Народної Республіки". Насправді ж той засуд стосується безпосередньо Москви.

ОДЕСЬКИЙ АНЕКДОТ

Одеса завжди була невичерпним джерелом анекдотів, а зокрема антисовєтських. Це з того веселого, соняшного надморського міста розліталися по всій країні дотепи, за які вусатий диктатор карав п'ятьма роками концтаборів, і це ж в тому місті дотепники навіть у часах єжовщини ніколи не переводились.

Очевидно, не переводяться вони й під Хрущовим. Туристи привозять нам їхні гарячим сонцем зогріті жарти, в яких віддзеркалюється „мудрість" нового диктатора, виявлена ним на цілинних землях, у промисловості і на інших ділянках державної економіки. Недавно чули ми ось такий одеський анекдот. На зборах робітників один з присутніх ні сіло, ні впало запитав доповідача: „Що таке хаос?" На це збентежений доповідач поспішно відповів: „Сільськогосподарських справ ми тут не обговорюємо!"

Анекдот, як пояснюють його енциклопедії, означає коротке жартівливе оповідання, звичайно вигадане, про якусь смішну, забавну подію. Або просто — вигадку, жарт.

Анекдот, про який хочемо розповісти — не вигаданий, а таки взятий живцем із самої гущі підсовєтського життя. Всі його дійові особи — одесити, і почався він так:

Члени бриґади комуністичної праці, що працюють на деревообробному заводі в Одесі, вислали до редакції „Ізвєстій" в Москві 14 травня ц. р. листа, в якому дуже обурюються і протестують, що їхнього товариша Кукурудзу Кирила — робітника, який „все своє свідоме життя працював як газозварювач" — постановою народного суду мають виселити негайно поза межі Одеси реченцем на три роки з конфіскацією його власного дому і всього майна як... дармоїда - тунеядця, що ухиляється, мовляв, від суспільно - корисної праці і веде паразитичний спосіб життя.

Чи не правда, звучить це навіть у місті анекдотів Одесі трохи комічно: член бриґади комуністичної праці, отже найліпшої частини совєтського пролетаріяту — і дармоїд-тунеядець!

Заводська партійна організація, до якої належав із своїми товаришами Кукурудза Кирило, склала офіційну заяву в обласний суд з просьбою переглянути рішення. Однак, справу переглянути відмовились, і Кукурудзу покликали до народного суду, щоб оформити на місці постанову.

Редакція „Ізвєстій" негайно вислала до Одеси свого кореспондента, щоб рятував честь бриґади комуністичної праці.

„Просто не віриться, — пише він у своєму звіті до редакції, — що особи, які мають спеціяльну підготову і освіту (це значить судді з народного і обласного суду, міліція і інші чиновники — ред.), не зуміли відрізнити білого від чорного, сплутали чесного робітника з дармоїдом... Просто дивуєшся примітивності мислення, з якою сфабриковано цю справу, гідній автомата байдужості, з якою її проштампували в прокуратурі і суді!"

А сфабрикували цю справу в такий спосіб. Ляйтенант міліції С. Лістунов запримітив у провулку акуратненький будиночок, обсаджений деревцями, і в його тіні... стар採еньке авто.

— Е-е! — сказав собі ляйтенат. — Тут щось не теє...

І, не давши собі труду з'ясувати, що саме не теє, він тут же на коліні уклав рапорт до начальства: „Вважаю, — закінчив він той рапорт словами, — що громадянин Кукурудза Кирило живе не на трудові гроші".

Далі на сцені з'явилися представники державної контролі, місцеві активісти, заздрісні сусіди і — справу порушено по лінії, яка не віщувала Кукурудзі нічого доброго.

Два представники міліції, не пред'явивши мандату на обшук, з'явилися до Кукурудзиного будиночка і почали безцеремонно нишпорити по шухлядах, шафах, заглядати у глечики на кухні і під ліжка в спальні. Одним словом, відбували цю процедуру так само, як відбували її „безстрашні лицарі" совєтського правосуддя в 1936-му і 1938-му рр. В протоколі обшуку, що його старанно уклали, сказано дослівно: „На столику у веранді знаходиться чайник з вином, коло одної літри вина, в чому складено цей протокол".

Після цієї „літри" міліціонери прийшли, либонь, до висновку, що доказів Кукурудзиного дармоїдства більше як досить. І вони тут же перевели докладний опис його майна, як злісного паразита, що підлягає судові.

На такому ж рівні, — пише кореспондент „Ізвєстій", — велося справу й далі: в кабінеті слідчого і в залі народного суду.

Як головне обвинувачення, Кукурудзі інкриміновано, що він збудував собі дім. І хоч, — пише кореспондент — Кукурудза пред'явив документи, що будівельний матеріял він придбав законно, що дім будував власноручно, — прокурор і суд не звернули на це уваги. Авто ж, як виявилось, Кукурудза придбав у цілковито розбитому стані і сам його склав з припадкових деталів, що їх також придбав законною дорогою. Але й це не взяли під увагу.

Як виходить із звіту кореспондента, прокурор і суддя, щоб „захистити честь мундира", відмовляються скасувати своє рішення, і слідчий з міліціонерами приходить до Кукурудзи і вимагає, щоб він із своєю родиною — жінкою та трьома малими дітьми — негайно забирався з Одеси.

Ось такі ще трапляються в тому місті анекдотичні випадки. І, очевидно, це лише один з багатьох, про які довідуються читачі совєтської преси.

Однак, свою статтю московський кореспондент закінчує в оптимістичному тоні: „Треба найсуворіше додержувати соціялістичної законности. Ми назавжди покінчили із свавіллям і беззаконням періоду культу особи, повністю відновили ленінські норми нашого життя".

В. С-ко

ЗНОВ НІМЕЦЬКІ СХІДНІ КОРДОНИ

Мюнхен. — Щороку в Західній Німеччині відбуваються на Зелені Свята з'їзди вигнанців, що опинилися тут по закінченні другої світової війни. Це — німці з східніх земель Німеччини та з Чехо-Словаччини, де вони жили до 1945-го року компактною масою. Є також окремі земляцтва німців із Юґославії, з України, з Угорщини, з Балтійських країн. Але головну масу цих вигнанців творять німці з Прусії та з Судетської области, Чехії.

Вигнанці мали до 1959 року свою партію, що була заступлена в парляменті Німецької Федеральної Республіки в Бонні, і мали свого міністра в уряді республіки. Тепер німці - вигнанці належать до різних партій, як громадяни НФР, але їх земляцтва продовжують свою діяльність — допомогову і культурну, плекаючи традиції і звичаї втраченої вужчої батьківщини.

З'їзд земляцтва судетських німців відбувся 17 - 18 травня в Нюрнберґу, в тому місті, в якому скликував Гітлер своїх партійців на конґреси.

Велика частина німців, виселених із східніх територій, вросла в господарське та політичне життя Німецької Федеративної Республіки. Очевидно, ці люди, створивши собі добробут, неохоче зречуться його. Їх діти вже не почувають себе в Західній Німеччині „зайдами". Однак земляцтво виселених німців зуміло вдержати частину своєї молоді при думці про майбутній поворот на Схід. Начисляють до 160 000 організованих молодих людей із Сходу, які мріють про той час, коли вони зможуть переселитися в країну своїх предків.

В уніформах, з бубнами й прапорами виступали молоді судетські німці на з'їзді свого земляцтва в Нюрнберґу 17-18-го травня. До учасників з'їзду промовляли міністри федеративної республіки, міністер Баварії, члени парляменту різних партій. Промовці підкреслювали своє бажання миру і порозуміння із східніми сусідами, але були в цих промовах деякі думки, що ставлять уряд Німеччини в незручне положення у міжнародній політиці.

Міністер шляхів Зеебом у своїй промові на цьому з'їзді згадав угоду чотирьох держав у Мюнхені з 2-го жовтня 1938-го року, за якою область судетських німців приділено Німеччині. Гітлер виступав тоді з кличем „самовизначення народів" і після Мюнхенської угоди заявив, що прилучення Судетської території до Німеччини було його останнім домаганням в Европі. Але не минуло півроку, і дивізії Гітлера обсадили решту Чехії, яку названо „Протекторат Чехії і Морави".

Зеебом уважає, що мюнхенська угода з 1938-го року не втратила своєї правної сили, хоч рішенням переможних великодержав після другої світової війни відновлено Чехо - Словаччину в давніх границях (тільки Карпатську Україну в 1945-му році прилучено до СССР).

В Німецькій Федеративній Республіці діють невеликі групи нерозкаяних нацистів, які пробують грати на національних почуваннях виселених німців, обвинувачуючи демократичні партії та уряд Німеччини в „нерішучості", в „угодівстві" супроти східніх сусідів.

Міродайні політики Західньої Німеччини добре розуміють: поки на Сході за залізною заслоною стоїть могутня комуністична імперія, ніякі промови, з'їзди і гомін бубнів, що супроводить марші молоді, не можуть поставити проблеми виселених німців на реальний ґрунт. Але демократичні провідники мусять рахуватися з почуваннями вигнанців, які творять значну частину виборців до парляменту.

Наближаються вибори до парляменту в 1965-му році, і голоси виселених німців хотіла б мати кожна партія, що виступає на виборах. Отже доводиться політикам говорити вигнанцям слова, що їм подобаються, тішити їх надією на поворот в країну їх предків. Коли б демократичні провідники відмовилися від цього, то емоції виселених німців могли б використати групи нерозкаяних нацистів, як це свого часу зробив був Гітлер.

Нацизм переміг у 1933 році не так своєю позитивною програмою, як пропаґандою проти провідників Веймарської Республіки, як „ворогів народу", бо вони підписали Версальський договір 1919 р.

П. А.

ЗБЕРІГАЙМО ПАМ'ЯТКИ

Українську пресу за кордоном недавно облетіла така вістка, за повідомленням київських газет: „Молодий науковий працівник Інституту мистецтвознавства, фолкльору та етнографії Академії Наук УССР, Ростислав Пилипчук, випадково наткнувся в селі Оришківці, Чортківського району, Тернопільської области на дві платівки, випущені ще десь у 20-ох роках американською фірмою „Колюмбія" з голосом співачки Соломеї Крушельницької". Далі оповідається, що ті платівки пролежали з 20-их років на піддашші старої хати і тому добре збереглися. Справді — голос Соломеї Крушельницької, яка прославилась у великому італійському оперному репертуарі — не абияка цінність для нашої культури. Знахідка там, аж на Батьківщині, здалася справді унікальною. Але тут, в Америці, де працює й далі фірма „Колюмбія", напевно можна легко зробити ще не одну цінну знахідку. Чи хтось із нас уже про це подбав?

У „Свободі" з 20-го травня ц. р. був надрукований заклик Відділу Історії Церкви при Коледжі св. Василія в Стемфорді під наголовком: „Збережім для майбутніх поколінь". Відділ прохає громадян, які мають відомості й документи з найновішої історії Української Католицької Церкви, зберігати їх, збирати, присилати для використання. Таких закликів друкує наша преса багато, і вони радують душу. В Україні втрачено дуже багато документів внаслідок азійських навал, збройної боротьби в часи Козаччини, потім Визвольної Боротьби та інших воєн. Споконвічний ворог України — Росія — не раз і не двічі прикладав руку, щоб ми втратили ще більше, знаючи, що народ без історичних документів це людина без будь-якої виказки. Що не вдалося знищити, спалити, видерти з книжок, те зривали динамітом, як багато чудових старовинних церков у Києві й інших містах та селах України. За кордоном, в Европі й за океаном, у перші роки української еміґрації не завжди були відповідні люди і змога зберігати архіви, документи, матеріяльні пам'ятки. Не збереглися, наприклад, перші річники часопису „Канадійський Фармер", що почав виходити 60 років тому; не збереглося в Парижі багато особистих речей і листування сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри, безслідно пропали деякі твори композитора Павла Печеніги - Углицького в Ню Йорку.

Англійці мають цікаву приповідку: „Я занадто бідний, щоб купувати дешево". Можемо перефразувати ту приказку: „Ми занадто бідні, щоб губити". Очевидно, заклик „Зберегти для нащадків", надрукований в київській „Літературній Газеті" з 15-го травня, може і напевно викличе застереження в колах письменників і мистців України: посилати свої рукописи й листування до московської Спілки Письменників СССР — нібито для архіву.

Але заклики наших національних і релігійних установ за кордоном, музеїв, наукових установ, архівів повинні знаходити й знаходять відгук в широких колах громадянства. Не тільки документи нашої сучасної праці треба зберігати. Українська студіююча молодь, звернувши пильну увагу на цю справу, напевно знайде у приватних людей і в архівах Америки, Канади й інших країн багато цінних документів з нашої історії, мистецтва, друку, музики і т. д., нам дотепер не відомих, як колись знайшов історичні мазепинські документи проф. І. Борщак у Парижі. Зразком для молоді може послужити піонерська праця пластуна Романа Савицького: довгий час у Філядельфії він вивчав американські кіноархіви, щоб встановити, в яких документальних фільмах є кадри про Україну. Зберігати історичні документи — значить думати про майбутнє.

Л. Н-а

ПОЖЕЖА У КИЄВІ ПОШКОДИЛА БІБЛІОТЕКУ УАН

Київ. — За інформацією „Юнайтед Пресс Інтернешенел" в суботу з невідомих причин в будинку Української Академії Наук вибухла пожежа, яка значно пошкодила її безцінну бібліотеку. Існує підозра, що в пожежі знищено тисячі книжок. Комунікат названої американської аґенції пригадує, що в бібліотеці УАН зберігається 6 мільйонів книжок, крім рукописів і інших прецінних пам'яток. Поліція і пожежна сторожа відмовились подати будь-які дані.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА
ТАРАС ШЕВЧЕНКО
(ДО 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

(7)

В. М.

УНІКАЛЬНИЙ „КОБЗАР" 1860 РОКУ З ВЛАСНОРУЧНИМИ ПОПРАВКАМИ ШЕВЧЕНКА

Такої заміни вимагала інша поправка, яку зробив Шевченко на стор. 52, р. 8: „Козак ляха знайде"..., замінивши слово „ляха" на „пана": „Козак пана знайде".

На ст. 51, р. 8: „З поляками биться!" Шевченко замінив на: „З шляхтичами биться!"

Всі ці три поправки не зустрічаються ні в одному з варіянтів найбільш авторитетних рукописів, покладених в основу загальноприйнятих тепер текстів, і тому в усіх сучасних публікаціях „Тарасової ночі" знаходимо послідовно: „пан Трясило", „козак ляха знайде", „з поляками биться". Таким чином спроба перенести наголос з національного моменту на соціяльний, яку Шевченко зробив цими поправками в невідомому досі примірникові Честаховського, лишалася в текстологічній літературі не використаною[12].

У цій же поемі в примірнику Честаховського є ще дві поправки.

На стор. 52, р. 12 в слові „обступали" викреслено прямою червоною рискою літеру „б": Ляхів оступали. Такої форми цього слова не знаходимо ні в одному іншому тексті „Тарасової ночі".

На ст. 54, р. 5: „З вороженьків покепкую"... — виправлено на: „Та з ворогів покепкую"... Цей варіянт, крім уже згаданого женевського видання 1890 р., зареєстровано серед рукописних поправок на „Чигиринському Кобзарі" 1844 р., коли Шевченко підготовляв у 1858 р. не здійснене видання[13]. В обох виданнях — Варшавському і Академічному 1939 р. залишено первісний текст видання 1860 р.

„НАЙМИЧКА" („Кобзар" 1860 р., ст. 97-124). Як відомо, „Наймичка" була одним з тих творів, що за дозволом цензуре був у 1860 році доданий до текстів попередніх видань „Кобзаря". Автограф „Наймички" тоді був неприступний, бо знаходився у складі збірки „Три літа" в архіві III-го Відділу. Шевченко зміг використати лише текст поеми, надрукований Кулішем у І-му томі „Записок о Южной Руси" без імени автора та з Кулішевими поправками. При друкуванні „Кобзаря" 1860 р. Шевченкові доводилося з пам'яті відновлювати свій власний текст. Цю ж роботу поет продовжував і тоді, коли нове видання було вже видруковане, про що свідчить „примірник Цвітковського". На цьому примірнику Шевченко далі виправляв текст, за влучним виразом П. Зайцева, „викидаючи деякі Кулішеві поправки а дещо й своє виправивши"[14].

Примірник Честаховського, в якому Шевченкові поправки дещо відмінні від поправок у примірнику Цвітковського, все ж підтверджує слова П. Зайцева. Такі діялектичні форми Кулішевої редакції „Наймички", як „до лоня" (ст. 97, р. 6), „весіллє" ст. 110, р. 5 зн., 112, р. 9 зн., 113, р. 7 зн.), „пораннє" (ст. 112, р. 2 зн.) в примірнику Честаховського замінені Шевченком на властиві його мові форми: „до лона", „весілля", „порання". „Пійду" в Кулішевій редакції Шевченко замінив на „піду" (ст. 113, р 12).

Інші поправки в цій поемі в примірнику Честаховського так само були або відновленням власного тексту, або дальшим удосконаленням окремих місць по закінченні друку. Так на ст. 99, р. 2 — „Там удова ходила" — Шевченко виправив на: „Ой, там вдова ходила". Такої поправки нема в „Кобзарі Цвітковського", і тому у Варшавському та Академічному 1939 р. виданнях лишився текст „Кобзаря" 1860 р. На ст. 103, р. - — „помремо" у примірнику Честаховського замінено на „умремо", як було в автографі збірки „Три літа". Варш. вид. прийняло цей текст з автографу, а Акад. 1939 р. залишило текст „Кобзаря" 1860 р., бо в примірнику Цвітковського цієї поправки нема. Рядок 8 на тій же сторінці — „Бог знає" в примірнику Честаховського має поправку, що веде нас так само до автографу з „Трьох літ": — „И сама (не) знаю"[15]. Цей текст прийнято у Варшавському виданні в той час, як Академічне 1939 р. бере з „Кобзаря Цвітковського": — „Сама не знаю". Рядок 7-ий на тій же 103 ст. — „Мовчки зупинились" — виправлено в прим. Честаховського на — „Мовчки опинились", — як було в рукопису „Три літа" і прийнято у Варш. виданні. Акад. видання 1939 р. залишає первісний текст 1860 р., бо „Кобзар Цвітковського" цієї поправки теж не має.

На 107 стор., у двох місцях, рядки 4 зн. і 2 зн.: „Чого наймичка сльозами"...; „Не зна Марко, чого вона"..., Шевченко виправив у прим. Честаховського — „Нащо наймичка сльозами..."; „Не зна Марко, нащо вона...", як було в збірці „Три літа". Академічне видання за примірником Цвітковського залишило в двох випадках — „чого", а Варшавське — в першому випадку має — „на що", у другому ж цілком безпідставно взяло попередній, потім закреслений варіянт автографу „Трьох літ" — „за що"[16]. Поправка в цьому останньому випадку в прим. Честаховського, що зберігається з поправкою в рукопису збірки „Три літа", стверджує необхідність прийняти читання цього рядка, як — „Не зна Марко, на що вона" — усупереч обом авторитетним виданням.

На ст. 108, р. 3 зн.: „Ганну величає" Шевченко виправив у нашому примірнику на: „Ганну називає", з пам'яті, як в автографі „Трьох літ". Такий текст знаходимо й у Варшавському виданні, а проте Академічне 1939 р. послідовно залишає текст 1860 р., не знаходячи відповідної поправки в „Кобзарі Цвітковського".

Нарешті цілком ориґінальну поправку примірник Честаховського дає на ст. 121, р. 6 зн., де в тексті — „І червону добру хустку З білою габою...", останнє слово замінено на — „смугою". Такого варіянта нема ні в одному з відомих досі джерел.

„ПСАЛОМ LXXXI" (Кобзар 1860 р., ст. 234-235). Дві цензурні купюри в цьому псалмі Шевченко відновив у примірнику Честаховського, вписавши в 14-му рядку слово „неволи" (неволі)), а в рядках 17-му і 18-му замість крапок вписав: Раби й царі однакові Сини перед Богом.

В обох — Варшавському й Академічному 1939 р. виданнях тексти цих рядків уяті з автографу збірки „Три літа", де 17-ий рядок має текст трахи відмінний від дописки в примірнику Честаховського: Царі, раби — однакові...

На підставі переведеної нами аналізи варіянтів, що їх подають рукописні поправки Шевченка в примірнику Честаховського, можемо з певністю твердити, що ця нова знахідка має не лише пам'яткове і біографічне значення, як невідома досі праця його, що робилася в той саме час, як він значно систематичніше працював над удосконаленням тексту другого примірника, так званого Цвітковського[17]. Нові варіянти, що знайшлися тепер, мусять бути прийняті до уваги в текстологічних працях над ранніми поезіями Шевченка.

---

[12] Один-єдиний варіянт останньої з наведених поправок і то в тому ж національному сенсі знаходиться в драгоманівському виданні „Поезій, заборонених в Росії" (Женева, 1890), де це місце дано в демінутивній формі: „з ляшеньками биться". (Ак. вид. 1939, т. І, ст. 415). В „Кобзарі" 1840 р. в кінці поеми маємо таку ж форму: „ляшеньків будити", замість „вельможних будити", як стоїть у „Кобзарі" 1860 р. (ст. 52, р. 2 знизу).

[13] Акад. вид. 1939 р., т. І, ст. 417.

[14] Варш. вид., т. III, ст. 228, у перевиданні М. Денисюка, т. II, ст. 215.

[15] Виправлення цього місця Шевченко зробив так: у реченні „Бог знає" закреслив червоним олівцем слово „Бог", перед цим словом дописав „й сама", закреслив у слові „знає" літеру „е", а на полі замість закресленого „е" поставив „ю", забувши додати в тексті потрібну при такому виправленні неґативну частинку „не".

[16] Варіянти з автографу „Три літа" див. в Акад. вид. 1939, т. І, ст. 504.

[17] Цікаво, що червоний олівець, якого Шевченко вживав для поправок у новознайденому „Кобзарі", вжито було також у більшій частині поправок у „Кобзарі Цвітковського".

ЩЕ ТІЛЬКИ 32 ДНІ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

Ювілейний концерт у 150-річчя народин Т. Шевченка в Едмонтоні

150-річчя народин Т. Шевченка вшанувало українське громадянство Едмонтону ювілейним концертом 8-го березня заходом відділу КУК в Едмонтоні. Простору і найкращу залю „Ювілейної Авдиторії" і балькон заповнило вщерть українське громадянство з дітворою рідних шкіл, Курсів Українознавства ім. І. Франка, молодечих організацій: Пласту, СУМ тощо. Концерт започаткував збірний мішаний хор у супроводі оркестри під проводом проф. С. Яременка „Заповітом" — муз. М. Вербицького, басове сольо виконав Б. Мельник, після чого оркестра молоденьких елевів під проводом того ж диригента виконала „Симфонію", першу частину, К. Дітерсдорфа, з черги мішаний хор катедрального храму св. Івана під проводом диригента О. Євфимчука виконав дві пісні: „Орися ж ти, моя ниво" — муз. М. Лисенка та „Ой у саду", муз. М. Гайворонського з сольом Л. Гуменної. Опісля чоловічий хор УНДому під управою диригента М. Свистуна відспівав, при фортепіяновому супроводі пл. сен. М. Росляк — Дитиняк, дві пісні: „Садок вишневий" — муз. А. Гнатишина і „Гамалія" — музика Біликовського з рецитацією поета Д. Муринки і сольоспівами тенорів: І. Иваника, диригента М. Свистуна і баритона Ю. Климковича.

Другу частину концерту започаткував збірний хор дітвори рідних шкіл: катедрального храму св. Івана, св. Юрія Переможця, св. Іллі, УНДому, УНО і Курсів Українознавства ім. І. Франка, під проводом Ст. Ґроха, двома піснями: „Тополя" — муз. К. Стеценка і „Кантата" — муз. П. Новосувця, при фортепіяновому супроводі пл. юн. Д. Іванусів. Добре складений монтаж: „Було колись в Україні" в укладі Р. Осташевського виконав чоловічий хор під проводом диригента Р. Солтикевича, в супроводі гри на фортепіяні ст. пл. О. Іванусів. Його започатковано піснею „Реве та стогне" — муз. А. Гнатишина з рецетаціями Р. Осташевського, що чергувались з піснями: „Було колись" — муз. Ф. Колесси, „Встає хмара зза Лиману" — муз. К. Стеценка, „Гей злітались орли" — К. Стеценка, „Ой нема, нема" (хор бранців), „У туркені по тім боці" і „Наш отаман Гамалія" — муз. М. Лисенка з тим, що виступав теж і другий рецитатор баритон соліст І. Прокоп. Монтаж закінчено піснею „Не заснула би ніколи" — муз. Безкоровайного. Концерт закінчено співом національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Святочну доповідь виголосив президент КУК з Вінніпеґу о. пралат д-р В. Кушнір, якого представив приявним голова відділу КУК в Едмонтоні д-р М. Снігурович. Свою довшу доповідь побудував на з'ясуванні постатті Т. Шевченка, який є „животворним огнем нашої історії", як національного пророка на тлі інтерпретації його поезії. Завдяки Т. Шевченкові появилась нова волелюбна українська людина і тому ніякі перешкоди не зупинять уже української нації в її боротьбі за відновлення самостійної і незалежної України. **М. Х.**

Свято Т. Шевченка у Вунсакет, Р. Ай.

22-го березня у Вунсакеті відбулася імпреза Тараса Шевченка. Після Служби Божої відбулася панахида за спокій душі Великого Сина України. Панахиду відслужив о. прот. Михайло Мостенський. Перед панахидою він виголосив промову про Т. Шевченка. Під час панахиди співав чоловічий хор „Бандура".

По полудні о год. 3.30 відбулася святочна Академія, присвячена 150-літтю з дня народження Пророка України. Академія почалася американським гимном. Чол. хор „Бандура" відспівав „Заповіт" Т. Шевченка.

Вступне слово виголосив Михайло Чагарин, один з найстарших і найбільш заслужених діячів місцевої громади. Промова була коротка, але глибоко патріотична й настроєва. Чол. хор „Бандура" виконав три пісні. Виконання було добре, і присутні нагороджували кожну пісню сердечними оплесками. Між піснями були деклямації учнів й учениць „Рідної Школи": деклямували Степан Самборський, Михайло Когут, Елеонора Когут, Катря Карабіна і Михайло Градюк.

Святочну промову виголосив проф. Трохим Пасічник. Говорив на тему: „Тарас Шевченко — наш учитель і героїчний приклад". Останнім промовцем був Іван Кокольський, голова місцевого Комітету будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Він говорив на тему: „Шевченко у Вашингтоні".

Після промови Івана Кокольського була перерва, на якій відбулася збірка добровільних датків. Зібрано $95.60.

Другу частину Академії розпочала учениця „Рідної Школи" Дженис Ясінчук гарною промовою на тему „Свято Шевченка". — Хор „Бандура" виконав дві пісні. Мішаний хор також виконав дві пісні. Обидва хори співали дуже гарно. Просто вірити не хотілося, що Свято відбувається за тисячі кілометрів від України! Видно було, що і хористи й хористки співають від душі, вкладаючи у співані пісні свої щирі думки й почування. А це відбивалося і в ритмах пісень, і в мелодіях, і в живих, повних і сили і ніжности, акордах. Між окремими піснями знову деклямували учні й учениці „Рідної Школи": Глядик Марко, Г. Сталена, Де Джінеро Михалина, Христя Тепер. Окремо ще деклямували: Петруся Чагарин, Володимир Стрик і Фреді Чубай. Усі деклямації були дуже гарно виконані. Окремою точкою була гра на клявірі. Євгенія Барр виконала „Українську думку", муз. В. Присовського, і „Сонце низенько", муз. В. Заремби. Молода артистка виявляє великі кроки в своїх успіхах. — Присутні дякували молодій артистці сердечно. Останньою точкою Академії була деклямація двох наймолодших: Анни Градюк і Памели Градюк. Всі діти були прекрасні. — Василь Кучерявка, голова Парафіяльного Уряду, подякував усім виконавцям за прекрасне виконання програми, а численним гостям подякував за участь на Святі й за щедрі добровільні датки. Академія закінчилася співанням українського Національного гимну.

Сепан Лісовий

Шевченківський концерт — свято єдности українського Дітройту

19-го квітня для української громади був святковий і радісний день. Це ж бо силами всієї шкільної дітвори і старшої молоді Дітройту влаштовано велике Шевченківське Свято в репрезентативній залі Авдиторії Форда під назвою „Поклін молоді Кобзареві України". Це було свято єдности українського Дітройту.

Програма була багата. Першу частину виконували учні шкіл українознавства (схід і захід міста). Це була доповідь ілюстрована поезіями і піснями. На сцені — Капеля Бандуристок Осередку СУМА ім. П. Орлика, (як той маків цвіт) і Ансамбль Української Православної Ліги Молоді; її члени дуже молоденькі, деякі просто таки діти. По боках перед співаками стоять деклятори у гарних, народніх строях, а зовсім з фронту, по краях сцени — два доповідачі, що виголошували доповідь. Перед глядачами проходить „Життєвий шлях Тараса Шевченка". Капеля Бандуристок, відома вже й поза Дітройтом. Сопрани звучать дзвінко й чисто. Бандуристи Православної Ліги гарно зіспівані. Деклямували діти з чуттям, без зайвих жестів; гарно трималися на сцені.

Інсценізацію поеми „Неофіти" виконали члени Пласту. Це старші пластуни, студенти високих шкіл, що вже поступово включаються в різні ділянки громадського життя. Костюми перших християн надзвичайно гарні. Апостоли добре захарактеризовані, і слово живе — на мистецькому рівні.

Коли почалася третя частина програми і піднялася завіса, велика сцена авдиторії була по береги заповнена дітьми — хористами з трьох шкіл: Української Парафіяльної Школи ім. св. Івана Хрестителя, Української Парафіяльної Школи ім. Непорочного Зачаття та Української Вищої Школи (Гай Скул). Сама поява такої великої кількости дітей викликала довготривалі оплески. Співав кожний хор зокрема, а також всі злучені хори разом. Співали тяжкі композиції і вив'язались бездоганно. Супроводила дитяча симфонічна оркестра, що складалась з дітей різного віку. На їхніх лицях, зосереджених і уважних на кожний рух диригента помітно було вдоволення осягу. Напевно всі вони, і хористи і члени оркестри довго й вперто працювали під проводом свого енергійного диригента. Створення такої великої музичної одиниці з дітей, — це величезна праця, що заслуговує на вирізнення. Шкода тільки, що не використано більше пісень на слова Шевченка відомих українських композиторів. Виступи хорів чергувалися з деклямаціями дітей зі Школи Релігії і Українознавства при Православній Парафії св. Покрови. Вони відзначалися особливо милозвучною вимовою і дуже доброю дикцією. Сильний вірш О. Марунич „Художникам" у дуже доброму виконанні студента, був вдалим закінченням програми.

Співом національного гимну завершено свято. Поволі розходились люди, ділячись враженнями, діти з парафіяльних шкіл і вищої школи одержали заслужену нагороду — вільний від науки понеділок, а всі ті, що найбільше напрацювалися над приготовленням свята, більшости з них ми й не бачили на сцені, відітхнули з полегшою і вдоволенням з довершеного діла. Виконавців і тих, що причинилися до успіху свята, було так багато, що тяжко їх всіх вичислити поіменно. Хай свідомість добре виконаної праці буде їм похвалою й подякою за їхній тяжкий труд.

Ніна Черняк

ВІСТІ З КПШ

ПЕРША 1000 УКРАЇНЦІВ ГОТОВА ДО ВИЇЗДУ З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ У ВАШИНГТОН

Філядельфія. — Місцевий Шевченківський Комітет повідомляє, що вже зголосилася до виїзду на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові перша тисяча наших громадян. Замовлено 20 автобусів по 50 місць, автобуси охолоджені. Дорога в обидва боки на 1 день коштує дол. 5.50, на 2 дні перебування 7 дол. 25 ц. Обід, а також асекурація на подорож разом коштують 3 дол. 25 ц. У всіх справах звертатися до голови ШК д-ра В. Рудницького: 4535 Карлісне Ст., а в справі поїздки — до інж. Михайла Нича: 5224 Північ, 11-та вул., Філядельфія 41, телефон ГЛ 5 — 8751 (Жі-Ел). Сподіваємося, що з Філядельфії, де живе так багато українців, поїде до Вашингтону декілька тисяч наших земляків вклонитись Пророкові Правди.

Пресбюро КПШ

ЩОБ НЕ ТРАПИЛОСЬ, ЯК НА ДЕДИКАЦІЇ ПЛОЩІ У ВАШИНГТОНІ

Пресбюро уповноважене розповісти про прикрий факт, що мав місце у Вашингтоні в день дедикації Площі: там в останню годину перед дедикацією, а потім в останню хвилину перед бенкетом і концертом — несподівано зголосились понад 400 громадян, заявивши, що вони бажають взяти участь у тих імпрезах. Це викликало замішання, обслуга бенкету не встигла вчасно накрити столів, розмістити гостей і навіть кухня не могла постачити досить страв. Напляв несподіваних учасників затримав початок концерту. Тому ще і ще звертаємось до всіх громадян: щоб уникнути втрати часу, виявити свою організованість, уникнути затримок — треба негайно зголошуватися через місцеві КПШ й Відділи УККА, або ж просто до Краєвого КПШ в Ню Йорку в справі квитків на всі імпрези, що відбудуться у Шевченківські дні у Вашингтоні. Хочете, щоб Ваше ім'я було в Книзі бенкету, хочете уникнути замішань? — замовляйте квитки негайно.

ПРО НАПИСИ НА ПАМ'ЯТНИКОВІ У ВАШИНГТОНІ

До Краєвого Комітету Пам'ятника Шевченка — централі в Ню Йорку — надходять від громадян листи з запитом, чи правда, що на пам'ятникові українському поетові не буде написів українською мовою? Повідомляємо, що написи українською мовою будуть, а саме:

Борітеся — поборете:
Вам Бог помагає;
За вас сила, за вас воля
І правда святая!

„Кавказ" — Т. Шевченко.

Коли
Ми діждемось Вашингтона
З новим і праведним законом?
А діждемось таки колись!

„Юродивий" — Т. Шевченко.

Окремо буде також, очевидно, англійський напис.

Всі інші вістки — це лише неоправдані чутки, що не відповідають правді.

Пресбюро КПШ

ПОВІДОМЛЕННЯ КОМІТЕТУ НА НЮ ЙОРК

У праграму урочистостей з приводу відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, що відбудеться в суботу, 27-го червня ц. р., входять крім самого відслонення також святковий бенкет та два концерти, один в год. 5.00 по полудні, а другий в год. 8.30 вечора. Хто бажає взяти участь у цих імпрезах або одній з них, повинен замовити квитки (білети) НЕ ПІЗНІШЕ СУБОТИ 30-го травня 1964 р.

Ціна квитків: на бенкет по $ 15.00, та на кожний концерт по $ 3.00, $ 4.00 і $ 5.00 від особи.

Замовлення в Ню Йорку приймають поруч реєстрації на автобуси та залізницю:

„Самопоміч" — 98 Друга Евню — в своїх урядових годинах;

Комісія Поїздки до Вашингтону в Українському Народному Домі, — 142 Друга Евню — в п'ятниці та суботи від год. 7.00 до 9.00 вечора;

„Дністер" — 119 Евню „А", — щодня крім суботи і неділі, від год. 6.00 до 8.00 вечора;

АРКА — 48 Східня 7-ма вулиця — щодня;

ЕКО — 145 Друга Евню — щодня;

„Український Народний Дім" в Брукліні, 216—218 Гренд Стріт — кожного дня, також в суботи і неділі, від год. 5.00 до 10.00 вечора; проф. Михайло Чорнодольський в Бронксі.

Попереджуємо, що білетів на бенкет пізніше, та зокрема у Вашингтоні в день відкриття не буде можна набути.

Комітет Пам'ятника Шевченкові на місто Ню Йорк

З українського життя в Бразилії

Пам'ятник Шевченкові і ... бразилійська революція.

Місто Порто Алеґре було останньою цитаделею недавно поваленого бразилійського комунізуючого уряду, зокрема його найбільш дійового представника Леонела Брізоли. Звідси всі комуністичні ворохобники тікали просто закордон, переважно до Уруґваю. Саме так сталося, що коли почалася бразилійська революція, українці Порто Алеґре почали встановлювати на п'єдесталі погруддя Кобзаря України Тараса Шевченка. І ще один збіг обставин: тієї хвилини, коли радіо передало, що бразилійська протикомуністична революція закінчилася переможно і Порто Алеґре вже звільнене від банд Брізоли, остаточно закінчено будову нашого пам'ятника.

Українські лікарі.

В Бразилії маємо їх уже кілька і всі вони доволі відомі і поважані не тільки серед наших людей, а і серед місцевого населення.

Д-р Богдан Кобилянський спеціялізувався головно в ділянці лікування пістряка. Він є директором державного інституту поборювання пістряка в провінції Парана, а також діяльно працює у власній консульторії та в клініці міста Куритиби. Д-р Володимир Мазуришин має свій власний великий шпиталь в провінції Санта Катаріна. Його шпиталь обслуговує тисячі хворих з різних місцевостей Півдня Бразилії. Д-р Василь Новиченко, який закінчив Київський медичний інститут, потім медичний факультет Паранського університету, тепер також працює в Санта Катаріна як державний лікар, а також має власну консульторію. Наймолодший з наших лікарів д-р Лев Хома другий рік практикує в місті Ріо де Жанейро, переважно спеціялізуючись в хірургічній ділянці.

Марія Дейнека навчає української мови.

У колі своїх близьких подруг студентка другого курсу Філософічного факультету Паранського університету панна Марія Дейнека не раз розповідала про красу й милозвучність української мови. Почувши українські співи на концертах та в коритибському радіо, ті подруги нашої студентки справді захопилися українською мовою, виявивши щире бажання оволодіти нею.

Їх є три: одна „чистокровна" бразилійка, друга німецького, а — третя італійського походження. Навчає їх панна Марія Дейнека. Метода викладу дуже проста: студентки спочатку вивчили українську абетку, а потім почали читати вголос невеличкі твори українських письменників. У перебігу читання, панна Марія виправляє їм наголоси та пояснює спочатку зміст цілости прочитаного, а далі вже значення окремих слів.

Найлегше студентки-чужинки в оригіналі сприймають поезії Тараса Шевчінка, тяжче твори Михайла Коцюбинського. Легко їм дається також міжнародня інформація з українських часописів. Уміють вони вже дещо й написати українською мовою, почавши зі своїх власних імен та прізвищ. Усі три студентки виявляють бажання вдосконалювати своє знання з української мови.

Мих. Килимний

● Греція святкувала під кінець минулого тижня 110-літні роковини з'єднання з Грецією сімох островів на Йонському морі, приналежних давніше до Британії. Найбільший з тих островів Корфу. Тепер ці роковини мають для греків тому актуальне значення, бо скріплюють їхні надії, що можна буде з'єднати з Грецією також Кіпр. Найбільшою перешкодою для цього є спротив Туреччини, яка виступає в обороні кіпрських турків, переслідуваних кіпрськими греками.

За зберігання зв'язку серед молоді

ПЕРЕД „БАЛЕМ ҐРАДУАНТІВ" У НЮ ЙОРКУ

Багато української молоді скоро закінчує середні американські школи („гай скул"), як і різні Курси українознавства; дехто перейшовши до старшої групи членства, напр. у Пласті, вже не матиме щотижневих сходин. Здавалося б, що так уривається золота нитка, яка єднає нашу середньошкільну молодь з усією українською громадою. Адже ще трохи часу — і наші середньошкільники, юнаки і дівчата, підуть до американських університетів і інших високих шкіл, на різні вищі курси, знайдуться в новому оточенні. Лише одиниці, студіюючи таки в Ню Йорку, продовжуватимуть і далі свою працю виховників у СУМ-і чи Пласті, в Українському Музичному Інституту... Більшість же виходить на поріг цілком нового життя й нових обставин, дехто й від'їде з Ню Йорку на довгий час. Не один юнак чи юначка опиниться в американському студентському середовищі, може, як єдиний представник чи представниця українців. Які великі завдання стануть перед ними: інформувати нових друзів про Україну, не цуратися рідної книжки і рідної мови, утримувати зв'язки з організованим українським суспільством та багато інших. Хто, як не український студент подбає, щоб в університетській бібліотеці з'явився український книжковий відділ чи поповнювався новими відповідними книгами? Хто, як не та молодь, що її будемо вітати й прощати на Балі Ґрадуантів, подасть американському професорові відповідну літературу англійською мовою про Україну? і хто виступить на чужинецькому форумі з заявою, що Київ — це не „Раша"?..

Ось про ці почесні обов'язки нашої молоді буде слово на Балю Ґрадуантів, а сам бенкет і баль стануть символом того, що всюди, де б не опинилася молода українська людина, — всюди з нею буде уважна і любляча українська громада. Добра нагода простягти товариську руку нашій молоді, яка виходить на поріг нового життя. Тому слід висловити признання Окружній Раді СУА й Українській Студентській Громаді в Ню Йорку, які в співпраці з Окружною Радою Союзу Українок Америки з Нюарку влаштовують у суботу, 13-го червня, у залі Школи св. Юра вже традиційний бенкет і Ґрадуаційний баль, що розпочнеться о 6:30 вечора. І тому можна сподіватись на цьому особливому балі представників не тільки нашої молоді, а й усієї нашої зорганізованої спільноти. Про деталі Ґрадуаційного Балю інформуватись у п-і Марії Головей: 64 Схід, 3-та вулиця, Ню Йорк. **(П-ва).**

Короткі вісті

● Чотири британські літаки, військові джети типу „Гантер", бомбардували впродовж шістьох годин укріплення, сховища і обсерваційні позиції арабських повстанців - партизанів, що виступають проти уряду Федерації Південної Арабії, яка стоїть під протекторатом Британії. Дві сотні британських парашутистів придивлялись з гірської позиції тому бомбардуванню. Британія рішуче здавлює цей партизанський рух, активно підтримуваний з Ємену і Єгипту.

● Лідера католиків, протестантів, жидів і мусульманів — крім одиноких так званих голляндських реформістів — заявились солідарно проти расової політики південно - африканського режиму прем'єра Гендріка Верверда. У Південно - африканському Союзі 3.250.000 білих панують над 13.800.000 чорними й різними „кольоровими", проводючи гостре расове розмежування. Тепер створено для чорних першу автономну провінцію.

ВІСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА

Фінансові справи

(Продовження)

По $75: — д-р В. Врецьона, Бей Шор, Українське Лікарське Товариство П. А., Відділ в Ню Йорку. 70 дол. — проф. д-р П. Шулежко, Рочестер. 55 дол. — Т. Сендзік, Трентон. 52 дол. — проф. С. Кулик, Лонг Війч. По 50 дол. зложили: проф. д-р М. Зайцев, проф. д-р О. Андрушків, проф. д-р Є. Вертипорох, Федер. Кред. Кооп. „Самопоміч" (дир. інж. Р. Раковський), Ню Йорк, проф. Ф. Украдига, Солт Лейк, Український Робітничий Союз, Скрентон, проф. д-р Т. Залуцький, Гаствилл, проф. д-р В. Богун-Чудинів, Балтимор, д-р М. Грушкевич, Клівленд, проф. д-р В. Лазорко, проф. д-р Ю. Мачук, проф. д-р Л. Зафійовська, проф. д-р О. Смакула, проф. С. Кулик, о. д-р В. Клодницький, Нюарк (на купно тейпрекордера), арх. Ястремський, Ню Йорк, Тов. Прихильників УНР, Балтимор, інж. В. Мацьків, З. Юрків, Брук, Р. Карбівник, Філядельфія, д-р Е. Лебедович, Лейпір, д-р Б. Филипчак, Пассаік, д-р Н. Пелехович-Гайворонська, Форест Гиллс, д-р С. Тимків, Салісбері, д-р А. Гудзак, Сиракюз, Українська Асоціяція, Вашинґтон, Українське Лікарське Товариство, Відділ Ню Інґленд, УККА, Відділ Міннеаполіс, п-ство С. і М. Гарасевичі, Ірвінґтон. 40 дол. — проф. д-р М. Овчаренко, Ню Орлінс. По 38 дол. — д-р П. Грицак, Кренфорд, д-р М. Ґрушка, Понтіяк. 36 дол. подарував д-р Б. Лотоцький де Веліґост, Фляшінґ (на купно шафи для бібліотеки. 35 дол. — Осередок НТШ (проф. д-р М. Пап) Клівленд. По 30 дол. — Працівники „Свободи" і УН-Союзу, Джерзі Ситі, д-р Т. Решетило, Лайм, Осередок НТШ, Клівленд, д-р І. Карапінка, Ірвінґтон. По 25 дол. зложили: УККА, Відділ Бофало, д-р І. Панчук, Беттл Крік, д-р і д-р Г. Тріґос, Дрексел Гилл, Осередок НТШ, Едмонтон, д-р Е. Стецьків, Тонаванда, д-р В. Шкільник, Клівленд, д-р Н. Дейчаківський, Клівленд, проф. д-р О. Грановський, Ст. Пол, д-р Б. Кіналь, Йонкерс, проф. д-р Я. Падох, д-р М. Белендюк, Ню Йорк, д-р М. Чорний, Толідо, д-р К. Г. Рогожинський, Ню Йорк, д-р М. Гидза, Сиракюз, д-р М. Логаза, Сиракюз, д-р І. Макаревич, Ню Йорк, Д. Тихий, Ірвінґтон, д-р Т. Парфанович, Боффало, п-ство О. і С. Пельц, Бронкс, д-р Р. Смик, Ковл Ситі, д-р Лев Мурський, Ню Лінокс. 21.15 дол. зібрали члени НТШ в Австралії на ЗАПИСКИ том 177. По 20 дол. зложили: о. сов. П. Чавс, Дітройт, П. Сайкевич, Віндзор, проф. д-р М. Міщенко, Джеймставн, проф. д-р П. Біланюк, Дітройт, П. Шремета, Трентон, С. Глинянський, Газлетон, В. Пасічняк, Данкірк, В. Панасюк, Вейнсбирґ, Т. Соболь, Кійсвилл, д-р М. Головінський, Варнсборо, В. Маґер, Селем, о. мітрат проф. д-р В. Лаба, Едмонтон, інж. С. Куропась, Шикаго, д-р М. Зарицький, Бруклин, д-р В. Прокопович, Дітройт, о. сов. О. Трешневський, Філядельфія, д-р К. Кебало, Ню Йорк, д-р Р. Мороз, С. Айслип, д-р Е. Веремчук, Вунсакет, проф. Р. Придаткевич, Моррей, проф. д-р Б. Томків, Аллеґені.

Крім того численні інші ВШ. ПП. Жертводавці зложили поменші квоти на наше Товариство, які для браку місця в сьогоднішньому звіті, подамо пізніше в Бюлетені НТШ.

П. В. Темчук, Лос Ейнджелес записав в завіщанні частину свого майна на цілі НТШ.

Образотворчі мистці пожертвували для галереї образів НТШ дальші твори, а саме: арт. В. Ласовський 3 образи, проф. С. Литвиненко 3 скульптури, п. О. Ґердан-Заклинська 1 образ.

Крім того мистці М. Мороз і С. Макаренко намалювали два портрети наших членів, для галереї членства НТШ.

Всім ВШ. ПП. Жертводавцям Управа НТШ складає на цьому місці найщирішу подяку за моральну та матеріяльну піддержку вільної української науки. Всі пожертви можуть ВШ. ПП. Жертводавці відчислити від доходового податку, на підставі дозволу Деп. Скарбу з дня 16. листопада 1950.

Бібліотека та архів НТШ.

У звітовому періоді поступили дальші щедрі дари від таких осіб: Мирослав Маланюк, Ню Гейвен (в імені сл. п. Антона Маланчука) пожертвував дальші партії книгозбірні сл. п. Батька, проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, проф. д-р Андрушків, д-р В. Шандор, Укр. Кат. Церква, Боффало, проф. інж. П. Дубрівський, Віппані (книжки і архів СВУ), видавництво „Праця", Прудентополіс, ОО. Василіяни, Прудентополіс, о. проф. Д. Попович, ЧСВВ, Мундар, проф. М. Величківський, Ірвінґтон, о. сов. О. Стеранка, Бруклин, проф. д-р В. Лев, Скрентон, проф. д-р О. Горбач, Франкфурт, о. д-р І. Чикаленко, Шикаґо, проф. д-р І. Чикаленко, Шикаґо, проф. д-р Р. Ясінчук, Ню Йорк, д-р Л. Р. Лепкий, о. протопр. А. Кущак, Ню Йорк, М. Фук, Ембридж, Д. Соловій, Ст. Пол, Д. Фодчук, Торонто, проф. д-р Я. Славутич, Едмонтон, ред. Л. Середяк, Буенос Айрес. Крім того численні автори надіслали свої видання для нашої бібліотеки. Бібліотеку веде і каталогує мґр. Анна Кобринська.

Нові члени НТШ.

Дійсні члени: проф. д-р Мєчислав Ґерґелєвич, Філядельфія, Па.

Звичайні члени: д-р Франко-Богдан Корчмарик, Трентон, Н. Дж., д-р техн., інж. буд. Василь Наконечний, Вашинґтон, Д. К., п. Ольга Соневицька, Бронкс, Н. Й.

Померли:

Член-прихильник О. Кочан, Віндгем, Н. Й. — В.И.П.

Наукова та педагогічна праця членів НТШ.

а) Нові наукові праці:

Проф. д-р Р. Смаль-Стоцький: "Shevchenko Meets America", Marquette University, Slavic Institute, 1964;

Проф. д-р С. Стерчо: „Карпато-українська держава", Торонто, 1964;

Д-р Б. Винар: "Introduction to Bibliography & Reference", University of Denver, 1964;

Проф. д-р Ю. Фединський: "Rechtstaatsachen auf dem Gebiete des Erbrechtes", Wagner Verlag, Innsbruck, 1964;

Д-р О. Соколишин: „Поява Апостола і Букваря 390 років тому у Львові", Альманах, 1964;

V. N. Bandera: "The New Economic Policy as an Economic System", 1963;

Д-р І. Новосівський: „Українська державна влада на Буковині в 1918 р.", 1964;

Д-р А. Рудницький: „Українська музика — історично-критичний огляд", 1964;

Д-р Л. Винар: „Історія українського раннього друкарства". Укр. Бібліологічний Інституту. Шикаґо-Денвер, 1963;

Dr. L. Wynar: "History". A Selective & Appointed Bibilographical Guide. University of Colorado Libraries. Boulder, Colo., 1963;

Проф. М. Величківський: „Занепад сільсько-господарського виробництва в поневоленій Україні", Укр. Господарник, 1964;

Проф. д-р І. Витанович: „Історія українського кооперативного руху". Т-во Укр. Кооперації, 1964.

б) Педагогічна діяльність.

При Науковому Товаристві ім. Шевченка в ЗДА працює вже 9-ий рік Університет Українознавства, а 2-ий рік — Педагогічний Інститут, що підготовляє вчителів для курсів і шкіл українознавства. В останньому акад. році викладали проф. д-р К. Кисілевський, проф. д-р В. Лев, мґр. Л. Храплива, проф. С. Москаленко, проф. Д. Горняткевич, проф. д-р Е. Жарський і проф. Б. Загайкевич. Предметами викладів були на У. У.: українська література, історія України, мистецтво, географія, культура, в П. І. предметами викладів були: методика української мови, методика історії, географії, природознавства, історія виховання, виховна психологія, загальна дидактика. Педагогічний Інститут переводив також курси в позаочному навчанні, для яких видано окремі скрипти. Всіх викладових годин було 195. Директором обох шкіл був проф. д-р Е. Жарський.

(Кінець)

Українці в Торонті вшанували ред. Снайдера

Редактор „Телеграму" С. Г. Снайдер крає уродиновий торт, який для нього замовила Управа УНДому в формі книжки з синьо-жовтими літерами. На світлині зліва доправа: д-р С. Росоха, ред. С. Г. Снайдер та д-р О. Бойко.

Торонто — 18-го квітня Управа Українського Народного Дому в Торонті відзначила бенкетом свого почесного члена редактора „Телеграму" Ц. Г. Джері Снайдера з нагоди його 85-річчя життя і 45-річчя співпраці з українцями. У бенкеті взяло участь 300 осіб, представників українських організацій і установ, підприємців і професіоналістів та визначних громадян. Голова УНДому д-р Степан Росоха підкреслив заслуги редактора Снайдера для української справи і показав на тих великих п'ять альбомів які були виставлені і які були виповнені вирізками з „Телеграму" про українську визвольну справу, про життя українців в Канаді і взагалі про Україну та український нарід ще з 1918 року. Присутні вшанували ред. Снайдера грімкими оплесками і відспіванням „Многая літ!", на що він відповів окликом „Хай живе вільна Україна"!

По вечері, яка започаткувалася молитвою о. митрата Петра Самця, секретар УНДому Іван Савка представив почесних гостей: сестру ред. Снайдера пані Мартин і п. Мартина, близького друга редактора Снайдера сенатора Робака, алдермана Бравна і його дружину, о. митр. П. Самця і його дружину, д-ра С. Росоху і його дружину та інших.

Устні привітання Ювілятові склали: Алдерман Бравн від Управи Торонта, д-р Осип Бойко від всіх складових організацій Комітету Українців Канади, сенатор Робак від себе і Уряду Канади, який знає ред. Снайдера 60 років і каже, що Снайдер „відкрив" українців, Іван Ілащук від підприємців і професіоналістів, Петро Савка від молоді, пані Карман від Жіночого Товариства ім. Пчілки, а пані Марія Савка від Управи У. Н. Дому передали Ювілятові дарунок.

У мистецькій частині виступали Марія Ґарґаль та Елеонора Бербенець, а супровід на піяні мала проф. Галина Голинська. Мандолінова оркестра „Барвінок" під дир. Павла Шульги заграла привітальний марш і „Боже щасти", а під час бенкету відограла низку українських пісень, за що сердечно подякував оркестрантам голова У. Н. Дому, як теж представникам преси української і англомовної.

Бенкет в честь заслуженого приятеля українців ред. Снайдера закінчено відспіванням національного гимну.

Ст. Р.

УСК Ню Йорк веде дальше у „Великій Десятці"

Футбольна дружина УСК-у Ню Йорк здобула минулої суботи, 23-го травня, перемогу 2:0 над СК Елизабет у своїх передостанніх мистецьких змаганнях сезону. Завдяки цій перемозі УСК скріпив свою позицію першуна в показнику „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу. Футболістам УСК-у залишилася ще одна зустріч за першість „Великої Десятки" з Ню Йорк СК і є всі вигляди, що УСК здобуде чемпіонат цієї найвищої кляси Н.А.Ф. Союзу. В змаганнях минулої суботи ворота для УСК-у стрілили: Янґ і Володимир Шмотолоха з вільного з віддалі 23 метрів.

„Тризуб"-Філядельфія відбув минулої суботи товариські змагання із збірної Філядельфійської Аматорської Ліґи і виграв їх вислідом 6:4. В минулому тижні було записане на тасьму інтерв'ю з головою професійної ланки „Тризуба" Олександром Яремком і капітаном „Тризуба" Володимиром Чижовичем для української радієвої передачі „Голосу Америки" з нагоди здобуття „Тризубом" вже четвертого чемпіонату Американської Футбольної Ліґи.

В міжнародних змаганнях футболу, які відбулися минулої неділі на Трайборо Стадіоні в Ню Йорку, німецька дружина „Гамбурґер С.Ф." перемогла несподівано 2:0 чемпіона Англії Ф.К. Ліверпул.

Вже в наступну середу відбудуться змагання між футбольними репрезентаціями Англії і ЗДА. До збірної ЗДА вибрано п'ятьох змагунів філядельфійського „Тризуба": Бородяка, Рача, Ілая, В. Чижовича і Ногу. Крім них гратиме ще, як запасний воротар збірної, Яблевський з УСК-у Ню Йорк. Ці міжнародні змагання визначені на 8:00 год. вечером на грищі Трайборо Стадіону в Ню Йорку.

Посмертні згадки

АНТІН КАЧАЛЮК, член Т-ва Любов 387 Відд. УНС в Вилиментик, Конн., помер 28-го квітня 1964 р. Покійний нар. в с. Гелєнка, пов. Бережани, Галичина 30 серпня 1916 р. До Відділу вступив 1960 р. Похорон відбувся 1 травня ц. р. з похор. заведення до Укр. Кат. Церкви св. Марії, відтак на цвинтар св. Йосифа в Віндгам у колі членів УНС, односельчан та знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Олійник, секр.

ЯКІВ МАКУХА, член 68 Відд. УНС в Springfield, Mass., помер 2 квітня 1964 р. на 68-му році життя. Покійний нар. в м. Гадяч на Полтавщині. Залишив у смутку сина Миколу (Гадяч), невістку Марію та внука Євгена. Похорон відбувся 4 квітня ц. р. з похор. заведення на Oak Grove Cemetery, Springfield, Mass. в супроводі настоятеля Укр. Правосл. Церкви св. Володимира у Hartford, Conn. о. Чумака, рідних, приятелів та членів Відділу.
Вічна Йому Пам'ять!
Ів. Шило, секр.

МАРІЯ ҐЕЙДА, довголітня членка 200 Відд. УНС в Озон Парк, Н. Й., померла 19 березня 1964 р. на 74-му році життя. Покійна нар. в с. Різдвяни, пов. Теребовля, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Михайла, 3 синів Івана, Стаха, Романа, дочку Вероніку, брата Петра, братову Бронку, зятя, 3 невістки і 9 внуків та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 24 березня 1964 р. з похор. заведення до Кат. Церкви св. Марі в Озон Парк, Н. Й., при участі рідні, членів Т-ва, приятелів і знайомих. Тлінні Останки спочивають на цвинтарі Св. Тройці в Брукляні.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Ворґуль, секр.

ГРИГОРІЙ ОНИСЬКІВ, член Б-ва св. І. Хрестителя 292-ий Відд. УНС в Дітройті, Миш., помер 8 травня 1964 р. на 80 році життя. Покійний народ. в с. Ракобути, пов. Камінка-Струмелова, Україна. До ЗДА приїхав 1910 р. Полишив у великому смутку дружину Теодосію, 3 синів Степана, Миколу і Івана, 2 доньки Марію і Юлію, 16 внуків і 11 правнуків. Похорон відбувся 11 травня ц. р. з похор. заведення до церкви св. Михаїла в Дітройті при участі рідні, членів Відділу та приятелів. Поховано Покійного на цвинтарі St. Hedwig.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Федик, секр.

ТАРЗАН, ч. 5242. Дивогляд!

Тарзан натискав на в'язня. — Чому ви на мене напали? Хто вам це наказав?

Але тубілець тільки скимлів. — Я не можу вам нічого сказати, і ви мусите мене вбити... Я вас прошу проце...

Удаючи невдоволення, Тарзан залишив свого ворога і відійшов геть... Але ж він зацікавився цим дивоглядом і вирішив потайки надзирати за чоловіком.